

"Proletarec je"
delavski list za
misleče čitatelje.

PROLETAREC

OFFICIAL ORGAN JUGOSLAV FEDERATION, S. P.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE

GLASILO
PROSVETNE
MATICE J.S.Z.

NO. — ST. 1323

Entered as second-class matter, December 6, 1932, at the post office
at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3d, 1879.

CHICAGO, ILL., 19. JANUARJA (JANUARY 19,) 1933.

Published weekly at
3639 W. 26th St.

LETO — VOL. XXVIII

STARE METODE V ZATIRANJU DELAVCEV

PROVOKACIJE IN BRUTALNOSTI V BOJIH PROTI PREMOGARJEM V ILL.

Governerjevo premirje.—Podtaknjene bombe.—Za umore, ki so jih izvršili deputiji, so arretirali rudarje

Dvema trgovcem v Christian County, Ill., je njune trgovine raznesla bombna eksplozija. Oba sta pristaša in podpornika unije progresivnih rudarjev (Progressive Miners of America). Premogarji dolže tega dejanja kompanijske in šerifove deputije. Enega izmed teh trgovcev je šerif arretiral in ga obdolžil soodgovnosti umorov dne 2. januarja v Kincaidu pri Taylorvillu, ko so v spopadih med piketi in šerifovimi deputiji ter kompanijskimi ljudmi bila ubita dva moška in ena ženska. Izmed pravih krivcev ni bil nikhe arretiran.

Stavkarju Avgustu Corsu v Kincaidu je raznesla hišo enaka bombna eksplozija. Posledice razstrelbe kaže slika na 2. strani v tej številki. Šerif Weinike, velik branitelj interesov Peabody Coal kompanije, pravi, da so storilci neznani. Voditelji nove unije odgovarjajo, da so zločin izvršili v vseh treh slučajih šerifovi deputiji.

Serif Weinike je arretiral in obdolžil umora 35 rudarjev in njih pristašev. Devetindvajsetim poroštvo ni bilo dovoljeno in so morali ostati v ječi, druge so izpustili pod poroštvo.

V Christian County, v kateri sta Taylorville in bližnji Kincaid, je vladalo vso prošlo jesen vojaštvo (državna milica). Illinoisko državo je to stalo začak dan tri tisoč dolarjev. Ko je v božičnih praznikih bila milica odpovzana, so kompanijski ljudje in šerifovi deputiji začeli spet s provokacijami, ki so dovele do omenjenega napada 2. januarja. Zdaj je okraj spet pod vlasto milice.

Serif je zabranil novi uniji po 2. januarju vse seje in shode in celo volitve v novi odbor unije se niso smeje vršiti.

Do bojev v tej obliki so dovedli dogodki, ki so se pričeli preko poletje.

Dne 18. decembra je list Taylorville Daily Breeze priobčil uredniški članek, v katerem je apeliral na rudarje, naj se vrnejo na delo in sprejemajo znižano mezzo, kompanija pa je nazanila, da prične z obrazom. Šerif Weinike je dejal, da bodo vsi tisti, ki so pripravljeni vrnilti se na delo, zapršezeni za "special" deputije in obroženi. Poleg tega jim je zagotovil v varstvo tudi svoje deputije in v ta namen jih je naje dvakrat toliko kot običajno. Peabody Coal kompanija pa jim je garantirala dnevno plačo. Naslednjo noč je pred poslopjem omenjenega lista in pred uradom U. M. W. razpočela bomba. Šerif, kompanija

(Dalje na 2. strani.)

KITAJSKI ZID

S svojim napadom na pristansko mesto Sanhaikwan je japonska armada začela osvajati kitajsko ozemlje tudi onokraj kitajskega zida, ki meji med Mandžurijo in severno Kitaj-

Na vsakega moškega, žensko in otroka v Zed. državah pride \$1,649 dolga, ki ga ima zvezna vlada, posamezne države, okraji in občine ter privatno korporacije. Vsakdo mora prispeti direktno in indirektno za obresti in za odplačevanje dolga. Človek, ki nima nikake imovine, ima torej vseeno "dolg", ki se ga bržkone niti ne zaveda, dasiravno ga mora odplačevati.

Ta velikanska zadolženost je v veliki meri posledica špekulacijske orgije, ki je trajala do krize. Vse je jemalo na posodo. Samo dolgoi zvezne vlade znašajo nad 21 milijard, mnoge občine, okraji in države pa so zadolžene preko svoje moći zmagovati obveznosti. Še slabši so privatni dolgori.

Na davnih časih je bilo to obzidje velike obrambne vrednosti. Zdaj je brez strategičnega pomena. Zgrajeno je bilo par stoletij pred Kristom. Dolgo je 1.500 milj.

Konvencija soc. stranke v Illinoisu odložena

Na razna priporočila je ekssekutiva socialistične stranke države Illinois odložile konvencijo, ki se bi imela vrsti 21.—22. januarja v Slovenskem domu v Springfieldu. Vzrok je, ker več klubov želi, da naj se bi vršila na pomlad, drugi vzrok pa, ker mnogi klubi valed slabih razmer, oziroma pravne blagajne zdaj ne morejo poslati delegatov.

Nova iniciativa

Socialistični lokal v Readingu je predložil članstvu stranke v razpravo in podpiranje predloga, ki določa, da se lahko izdaja za brezposelne člane toliko izjemnih (brezplačnih) znakov, kolikor jih klubi zahtevajo. Zdaj se izdaja ne več kot dve na vsakih pet plačanih.

VELIKI VIHARI NA ATLANTIKU

Tudi največji moderni parniki so imeli probleme tedne na poti iz evropskih pristanišč v New York in obratno po dan do tri dni za mude, ki so jo povzročili siloviti viharji. Na sliki je nemški potniški parnik "Bremen", ki je imel več kot dan zamude. Valovi, ki so ga obmetavali, so bili mnogokrat nad 80 čevljov visoki.

JUGOSLAVIJA V TEŽKI IN OPASNİ POLITIČNI KRIZI

Diktatura Aleksandrovih generalov v polomu.—Prepad med Hrvati in srbofilimi se veča.—Koroščev manifest

Jugoslavijo druži danes edino je že strah pred Italijo. Ampak v tej formi ne bo dolgo obstala. Celo mnogi Srbi pristopajo v opozicijo proti sedanji vladi in diktaturi, katera je ena najbolj ponosrečenih, kar se jih je poglavilo v povojni dobi v Evropi. Separatistično gibanje med Hrvati je danes že takoj kot kdaj prej, in sovraščdo do Srbov ni bilo še nikdar tako razplamteno kakor danes. To je zasluga srbofilov in Aleksandrovih generalov, ki skušajo vladati v današnji dobi s starimi turškimi metodami. Največ je sedanjih nevzdržnih političnih situacij v Jugoslaviji pripomogel blazen poskus Beogradu, da napravi iz Hrvatov, Slovencev in Srbov z deketri in s silo "en narod". Hrvati so se počutili zapostavljeni in ponižane. Nacionizem se je med njimi razobil v ekstremu, da bo vzel leta in leta, preden bo mogoče narod uveriti, da je priateljstvo s Srbi koristno obojim. In le, če bodo v Beogradu hoteli in znali, bo reorganizacija Jugoslavije na vzdržnih temeljih mogoča. Če pa bo dominirala oficirska klika dalje, bo Jugoslavija razpadla ko hitro se v Evropi pojavi prvi večji pritisk za preuredbo monarhije. Mnogi med Slovenci, Hrvati, Srbi in tudi Bolgari spočnava, da je najboljši in pravzaprav edina rešitev za Jugoslavijo ter ostali Balkan preuredba držav na podlagi programa, kot ga je propagiralo JRZ. Ako bi ga osvojili v času postanka nove države ter izvedli v praksi, si bi jugoslovanski narodi prihranili vsa poznejša razočaranja in prebivalstvo bi živel v priateljstvu in v zdravih ekonomskih razmerah.

Mnogi Hrvati zahtevajo samostojno hrvatsko državo. Drugi hočajo jugoslovansko federalno republiko, v kateri bi imela Hrvatska iste pravice kakor Srbija. Nekateri deluje-

OBNOVA DIPLOMATSKIH ODNOŠAJEV MED SOV. RUSIJO IN KITAJSKO

Ko je koncem novembra prešlo leto kitajska vlada v Nanjingu povabilo sovjetev diplomatskih odnošajev, so se na Japonskem zelo razjelili. Kitajska je imela v Sov. Rusiji dobro prijateljico, kar pa ni bilo prav družino, kupujejo obleko, plačujejo asesmente in poravnajo dolgo!

Vlada sama je v svojih proučavanjih življenskega standarda svoječasno navedla, da je za dostojno vzdrževanje družine petih oseb treba blizu \$40 tedensko dohodkov. Redke so delavske družine, ki še zaslužijo toliko na teden.

Nova tendenca kompanij je, razdeliti maloštevilne službe med delavce tako, da bo vsakdo zaposlen nekoliko časa, recimo dva dni na teden. In trije taki delavci skupaj zaslužijo, kakor pravi omenjena statistika, povprečno \$16 na teden, ali posamično po \$5.83 in nekaj stotink centov na teden. S tem petakom naj nabavljajo hrano za družino, kupujejo obleko, plačujejo asesmente in poravnajo dolgo!

Zivljenske potrebuščine so se v teku krize povečale 18%, nezaposlenost je narasla 33% in plače so nazadovale v skupnih vstopih najmanj 54%.

Kompanije znižujejo mezde dalje kakor po medsebojnem dogovoru. Nakupna moč ameriškega ljudstva je znižana toliko, da so mali trgovci ali propadli, ali pa na pragu propada. Najslabše pa se godi nezaposlenim milijonom delavcev in njihovim družinam. Nobenega razloga ni, čemu bi to stanje moralno obstojati, kajti dežela ima vsega v izobilju. Ampak če se bodo delavci zanašali na stranki demokratov in republikancev, ne bo konca mizeriji. Socialistična stranka jih je lani vabila pod svoj prapor. Niso jo poslušali. Zdaj mnogi spoznavajo, da je socializem res edini izhod iz sedanjega blaznega stanja.

DELAVSKI LISTI, KI JIH JE STRIL BOJ ZA OBSTANEK

I. M. MAJSKY.

gim velesilam. Po neuspešni

borbni za preosnovno Kitajske

po sovjetskem načrtu, ki je

končala pred nekaj leti, so pre-

vzel vladu v Nankingu ljudje,

ki so bili pod vplivom Anglije

in Zed. držav in odnosa z

Moskvo so bili ukinjeni. Ali

kitajska vlada je sposnila,

da je bilo to v škodo edino Kitaj-

ski. Moskva je povabilo sprejeti

in za novega ruskega posla-

nika v Nankingu je bil imeno-

Dimitrij Bogmolov, ki je

bil prej dodeljen sovjetskemu

poslanstvu v Londonu. Za posla-

nika v Londonu pa je sovjetska

vlada imenovala I. M. Maj-

skoga, ki je na tej sliki.

"Proletarec" je list delavcev

za delavce.

Silovito padanje mezde ameriških delavcev

MEZDA povprečnega ameriškega delavca septembra prošlo leto je bila \$16 na teden. Tako pravi statistika, ki jo je publicirala A. F. of L. Za podlago je vzeta stalna zaposlitev delavcev v raznih obratih. In ker so tu vključene plače tudi onih delavcev, ki še zaslužijo v stalni zaposlitvi od \$40 do \$55 tedensko, je povprečna plača ostalih še toliko manjša.

Septembra 1929, torej v času prosperitete, je bila povprečna plača ameriških delavcev \$25 na teden.

Aprila 1930 je bilo 3,000,000 stalno nezaposlenih delavcev. Avgusta lanskog leta je število stalno nezaposlenih naraslo že na 11,460,000 in januarja to leto jih je okrog 13,000,000.

Delavski department izvaja v svoji statistiki novembra 1932, da je število brezposelnih lanskega oktobra naraslo en odstotek, plače v istem mesecu pa so še navzdol več ko tri odstotke.

Vlada sama je v svojih proučavanjih življenskega standarda svoječasno navedla, da je za dostojno vzdrževanje družine petih oseb treba blizu \$40 tedensko dohodka. Redke so delavske družine, ki še zaslužijo toliko na teden.

Nova tendenca kompanij je, razdeliti maloštevilne službe med delavce tako, da bo vsakdo zaposlen nekoliko časa, recimo dva dni na teden. In trije taki delavci skupaj zaslužijo, kakor pravi omenjena statistika, povprečno \$16 na teden, ali posamično po \$5.83 in nekaj stotink centov na teden. S tem petakom naj nabavljajo hrano za družino, kupujejo obleko, plačujejo asesmente in poravnajo dolgo!

Zivljenske potrebuščine so se v teku krize povečale 18%, nezaposlenost je narasla 33% in plače so nazadovale v skupnih vstopih najmanj 54%.

Kompanije znižujejo mezde dalje kakor po medsebojnem dogovoru. Nakupna moč ameriškega ljudstva je znižana toliko, da so mali trgovci ali propadli, ali pa na pragu propada. Najslabše pa se godi nezaposlenim milijonom delavcev in njihovim družinam. Nobenega razloga ni, čemu bi to stanje moralno obstojati, kajti dežela ima vsega v izobilju. Ampak če se bodo delavci zanašali na stranki demokratov in republikancev, ne bo konca mizeriji. Socialistična stranka jih je lani vabila pod svoj prapor. Niso jo poslušali. Zdaj mnogi spoznavajo, da je socializem res edini izhod iz sedanjega blaznega stanja.

Lani in tudi že letos je več

sto število listov—angleških in

v drugih jezikih, prenehalo iz-

hajati. Tudi več delavskih li-

stov je zadelata taka usoda. V

New Yorku npr. je prenehala

nemški socialistični dnevnik

"New Yorker Volkszeitung",

ki je bil ustanovljen l. 1878 in

je bil nad dve desetletji naj-

večji in najbogatejši socialistični

list v Zedinjenih državah.

Namesto dnevnika izha-

ja zdaj le tednik pod istim

imenom.

Tudi češki delavski dnevnik "Spravedlnost", ki je bil ustanovljen l. 1905, je lani postal tednik.

Dne 30. decembra lanskog leta je prenehala milwaukeeški socialistični tednik "Vorwaerts", ki je izhajal 40 let. Eden njegovih glavnih ustanoviteljev je bil pokojni Viktor L. Berger. Doseže v Milwaukee še zdaj nad 60,000 Nemcov, ki so bili rojeni v starem kraju in več tisoč jih je v drugih krajih Wisconsina, je socialistični list v njihovem jeziku vsele te krize propadel, drugi en

P. ZOLA:

RIM

Poslovenil Ethim Kristan.

(Nadaljevanje.)

"Moj Bog," je odgovoril Narcise, "to vem, kar ve ves svet po poslanstvih, to kar pripoveduje drug drugemu. Kar se tiče dohodkov, je pač treba razlikovati. Najprej je bil takoj zaklad, ki ga je zapustil Pij IX., približno dvajset milijonov, naloženih na različne načine, ki so dajali okroglo milijon rente. Ali zgodbil se je, kakor sem Vam že dejal, nesreča, pravijo, da je zdaj že skoraj popolnoma popravljena. K temu pride razunštih obresti naložene glavnice še par stotisoč frankov, ki jih dajejo v dobrih in slabih letih pisarniške pravice vsake vrste, plemenitaški naslovi in tisoč malih davačin, ki jih pobirajo kongregacije. Ker pa presegla proračun izdatkov sedem milijonov, razumete, da je bilo vsako leto treba dolti šest milijonov; dajal jih je nedvomno Petrov vinar, če ne vseh, pa vsaj tri ali štiri, s katerimi se je špekularo da so se podvojili in da se je moglo izhajati. Pradolgo bi trajalo, če bi Vam naševal vse špekulacije Svetne stolice približno petnajst let sem. Začetkom je bil dobitek velikanski, potem je prišla katastrofa, in malo je manjkal, da ni uničila vsega, ali sledila je kupčiška vztrajnost, ki je poglagoma izpopolnila vse vrzeli. Če ste radovedni, Vam ob prilikah povem vse o njih."

Pierre je poslušal z velikim zanimanjem.

"Sest milijonov," je vzkliknil, "ali pa štiri! Koliko torej donaša Petrov vinar?"

"Saž sem Vam že dejal, da ni tega nihče napolneno izvedel. Nekdaj so katolički časopisi objavljali seznamke in številke daril; tako jih je bilo približno mogoče ceniti. Ali to se jim je zazdele neprisporočljivo, zakaj zdaj ne prihaja noben dokument o tem v javnosti in popolnoma nemogoče si je napraviti kakršnokoli misel, kaj da dobiva papež. Ponavljam Vam, da pozna le on sam skupni znak; on sam spravlja denar in raspolaže z njim kot neomejši gospodar. Laho se ugiba, da so značali darovi v dobrih letih štiri do pet milijonov. Francija je prej dajala polovico te vaste; ali zdaj posilja gotovo manj. Tudi Amerika daje mnogo. Potem prihajajo Belgija in Avstrija, Anglija in Nemčija. Kar se tiče Španije in Italije . . . Oh, Italija!"

Pogledal je monsinjora Nanija in se na-

smehnil. Ta je pobožno kimal z obrazom človeka, ki se silno veseli, da sliši izredne reči, o katerih ni nikoli nič slutil.

"Dajte, dajte, ljudi moj sin!"

"Oh, Italija se prav nič ne odlikuje. Če bi moral papež živeti le od darov italijskih katoličanov, bi v Vatikanu kmalu zavala lakota. Laho se celo pravi, da mu je rimsko plemstvo, ne le da mu pomagalo, še povzročilo velike stroške; zakaj med glavnimi vzroki njegovih izgub je bil ta, da je posojal denar kneževim, ki so špekulari. V resnici sta Francija in Anglija edini deželi, od koder posiljavajo bogati zasebniki in velikaši papežu, jetniku, mučeniku, kraljevskemu darovemu. Tako pripovedujejo o nekem angleškem vojvodi, ki je valed neke zaobljube vsako leto prinašal bogat dar, da bi si od nebes izprosil zdravja svojemu nesrečnemu sinu, kateremu se je zmesala pamet. Ne govorim o izredni letini duhovniškega in škofovskega jubileja, ko se je stekalo ob papeževih nogah po štirideset milijonov."

"Kaj pa izdatki?" je vprašal Pierre.

"Saj sem Vam že dejal, da znašo pravljivo sedem milijonov. Dva milijona lahko računamo za miloščine, ki se plačujejo nekdajšnjim služabnikom papeževe vlade, ker niso hoteli služiti Italiji; omeniti je treba, da se te miloščine vsled naravnega odpadanja od leta do leta zmanjšujejo . . . Računajmo potem okrogel milijon za italijske škofije, milijon za tajništvo in nunciature, milijon za Vatikan. S to postavko mislim pa papež dvojno, vojaško stražo, muzeje, vzdrževanje palače in bazilike. Torej smo pri petih milijonih, kajneda? Računajte še dva za podporo propagande in predvsem za sole, ki jih vedno radiodarovali podpira; zakaj vodi ga prava misel, da je boj in zmaga cerkev pri otrocih, ki postanejo danes ali jutri možje in bodo branili svojo mater cerkev, se se bo znala vlti groza pred grdobnim; načuki stoletja."

Nastal je molka. Vsi trije so ostali pod veličastno kolonado, kjer so počasi hodili gor in dol. Polagoma se je mrgelec množica razlezla s trga, in na razbeljenem, samotnem, enakomerjem tliku ni bilo videti nič drugačega kakor obelisk in oba vodometa, na drugi strani pa so se na robniku nad portikom vrstili v plemenitem miru negibeni kipi v jasni sončni luči. In trenotek se je zazdelel Pierru, ki je še vedno uprati odi v papeževa okna, da ga zoper vidi aredi šumečega zlata, o katerem so mu pripovedovali, se mu je zazdele, kakor da se njegovo belo, čisto telo, njegovo betežno, prezorno telo kopa v teh milijonih, ki jih skriva, ki jih prešteva, ki jih izdaja za slavo božjo.

(Nadaljevanje prihodnjic.)

je pomisliš Peter Mejca,

Ob treh pa se je postavila s posmehom tik pred njega:

"Tako!" je rekla. "Sedaj sem o vsem na jasnen! Očita mi, da te ne razumem, da ne vem čemu zbirš denar . . . No, sedaj razumem vse in tudi vem, da je tistem Šimpanzmu imo Peter — da, prav tako kakor tebi . . ."

(Dalje prihodnjic.)

Kultura v Clevelandu

Zadnje čase so eti pod vtišom, da v Clevelandu ne znamo drugega hot se napadati v maleščinskih osebnih bojih. Da se to napačno domnevno popravi je potrebno pokazati še in drugi aktivnosti ameriške slovenske metropole.

Slov. Nar. Dom je vzel pod svoje pokroviteljstvo blizajočo se največje razstavo del jugoslovanske šole moderne umetnosti in učitelja-umetnika, H. Gregorja Peruseka. Ta korak je pritegnil v podrejene odseke celo število ljudi, v sodelovanju pa organizacij, domov, kulturnih in podprtih društev. Vse je na delu. Odbori s pripravami za štiridnevno razstavo, društva z odobravjanjem oglasov za spominski program razstave in s prodajanjem vstopnic na velenlico, ki bo zaključila razstavo, pevski zbori pa s pripravami za nastope tekmosti.

Zainteresirani so vsi lokalni in drugi listi. Tudi socialisti delujejo za stvar, ki so že takoj v začetku te šole gremočno toliko darovali tej prekoristični ustanovi, da se je vsaj lahko začela. Razstava je nekaj za kar smo vse zahtevščirani in gotovo bodo klub, njih uradniki, pevski zbori in članstvo pokazali dosledno svoje — one kar so od postanka šole — navdušeno delovanje za moralen in gmotven uspeh razstave in šole.

Razstava bo 8.—11. feb. v Slov. Nar. Domu. Zaključila se bo z velikim plesno zabavo.

Za publicistski odsek razstave, Vinko Levstek, pred.

Opoldne je. Peter Mejca je pravkar prisel domov in je videni vesel. Silva ta dan ni pravila kosila. Sedi ob mizi in si z rokami podpira glavo. Nekaj mora biti, pomisli Peter Mejca in se ji počasi bliža. Prime jo tudi za glavo, jo glavi po laseh, a Silva ne da odgovora. Dobro. Tudi Peter Mejca sede k mizi, nasproti Silvi sede. Tudi on podpre glavo z rokami, ampak on se drži na smeh — Silva ima potrebit obraz, hudo ji mora biti.

Kaj, ali ne misli več govoriti?

"Ne, to nisem nikoli trdila,"

smehnil. Ta je pobožno kimal z obrazom človeka, ki se silno veseli, da sliši izredne reči, o katerih ni nikoli nič slutil.

"Dajte, dajte, ljudi moj sin!"

"Oh, Italija se prav nič ne odlikuje. Če bi moral papež živeti le od darov italijskih katoličanov, bi v Vatikanu kmalu zavala lakota. Laho se celo pravi, da mu je rimsko plemstvo, ne le da mu pomagalo, še povzročilo velike stroške; zakaj med glavnimi vzroki njegovih izgub je bil ta, da je posojal denar kneževim, ki so špekulari. V resnici sta Francija in Anglija edini deželi, od koder posiljavajo bogati zasebniki in velikaši papežu, jetniku, mučeniku, kraljevskemu darovemu. Tako pripovedujejo o nekem angleškem vojvodi, ki je valed neke zaobljube vsako leto prinašal bogat dar, da bi si od nebes izprosil zdravja svojemu nesrečnemu sinu, kateremu se je zmesala pamet. Ne govorim o izredni letini duhovniškega in škofovskega jubileja, ko se je stekalo ob papeževih nogah po štirideset milijonov."

"Kaj pa izdatki?" je vprašal Pierre.

"Saj sem Vam že dejal, da znašo pravljivo sedem milijonov. Dva milijona lahko računamo za miloščine, ki se plačujejo nekdajšnjim služabnikom papeževe vlade, ker niso hoteli služiti Italiji; omeniti je treba, da se te miloščine vsled naravnega odpadanja od leta do leta zmanjšujejo . . . Računajmo potem okrogel milijon za italijske škofije, milijon za tajništvo in nunciature, milijon za Vatikan. S to postavko mislim pa papež dvojno, vojaško stražo, muzeje, vzdrževanje palače in bazilike. Torej smo pri petih milijonih, kajneda? Računajte še dva za podporo propagande in predvsem za sole, ki jih vedno radiodarovali podpira; zakaj vodi ga prava misel, da je boj in zmaga cerkev pri otrocih, ki postanejo danes ali jutri možje in bodo branili svojo mater cerkev, se se bo znala vlti groza pred grdobnim; načuki stoletja."

Nastal je molka. Vsi trije so ostali pod veličastno kolonado, kjer so počasi hodili gor in dol. Polagoma se je mrgelec množica razlezla s trga, in na razbeljenem, samotnem, enakomerjem tliku ni bilo videti nič drugačega kakor obelisk in oba vodometa, na drugi strani pa so se na robniku nad portikom vrstili v plemenitem miru negibeni kipi v jasni sončni luči. In trenotek se je zazdelel Pierru, ki je še vedno uprati odi v papeževa okna, da ga zoper vidi aredi šumečega zlata, o katerem so mu pripovedovali, se mu je zazdele, kakor da se njegovo belo, čisto telo, njegovo betežno, prezorno telo kopa v teh milijonih, ki jih skriva, ki jih prešteva, ki jih izdaja za slavo božjo.

(Nadaljevanje prihodnjic.)

je pomisliš Peter Mejca,

Ob treh pa se je postavila s posmehom tik pred njega:

"Tako!" je rekla. "Sedaj sem o vsem na jasnen! Očita mi, da te ne razumem, da ne vem čemu zbirš denar . . . No, sedaj razumem vse in tudi vem, da je tistem Šimpanzmu imo Peter — da, prav tako kakor tebi . . ."

(Dalje prihodnjic.)

Kultura v Clevelandu

Zadnje čase so eti pod vtišom, da v Clevelandu ne znamo drugega hot se napadati v maleščinskih osebnih bojih. Da se to napačno domnevno popravi je potrebno pokazati še in drugi aktivnosti ameriške slovenske metropole.

Slov. Nar. Dom je vzel pod svoje pokroviteljstvo blizajočo se največje razstavo del jugoslovanske šole moderne umetnosti in učitelja-umetnika, H. Gregorja Peruseka. Ta korak je pritegnil v podrejene odseke celo število ljudi, v sodelovanju pa organizacij, domov, kulturnih in podprtih društev. Vse je na delu. Odbori s pripravami za štiridnevno razstavo, društva z odobravjanjem oglasov za spominski program razstave in s prodajanjem vstopnic na velenlico, ki bo zaključila razstavo, pevski zbori pa s pripravami za nastope tekmosti.

Zainteresirani so vsi lokalni in drugi listi. Tudi socialisti delujejo za stvar, ki so že takoj v začetku te šole gremočno toliko darovali tej prekoristični ustanovi, da se je vsaj lahko začela. Razstava je nekaj za kar smo vse zahtevščirani in gotovo bodo klub, njih uradniki, pevski zbori in članstvo pokazali dosledno svoje — one kar so od postanka šole — navdušeno delovanje za moralen in gmotven uspeh razstave in šole.

Razstava bo 8.—11. feb. v Slov. Nar. Domu. Zaključila se bo z velikim plesno zabavo.

Za publicistski odsek razstave, Vinko Levstek, pred.

Opoldne je. Peter Mejca je pravkar prisel domov in je videni vesel. Silva ta dan ni pravila kosila. Sedi ob mizi in si z rokami podpira glavo. Nekaj mora biti, pomisli Peter Mejca in se ji počasi bliža. Prime jo tudi za glavo, jo glavi po laseh, a Silva ne da odgovora. Dobro. Tudi Peter Mejca sede k mizi, nasproti Silvi sede. Tudi on podpre glavo z rokami, ampak on se drži na smeh — Silva ima potrebit obraz, hudo ji mora biti.

Kaj, ali ne misli več govoriti?

"Ne, to nisem nikoli trdila,"

smehnil. Ta je pobožno kimal z obrazom človeka, ki se silno veseli, da sliši izredne reči, o katerih ni nikoli nič slutil.

"Dajte, dajte, ljudi moj sin!"

"Oh, Italija se prav nič ne odlikuje. Če bi moral papež živeti le od darov italijskih katoličanov, bi v Vatikanu kmalu zavala lakota. Laho se celo pravi, da mu je rimsko plemstvo, ne le da mu pomagalo, še povzročilo velike stroške; zakaj med glavnimi vzroki njegovih izgub je bil ta, da je posojal denar kneževim, ki so špekulari. V resnici sta Francija in Anglija edini deželi, od koder posiljavajo bogati zasebniki in velikaši papežu, jetniku, mučeniku, kraljevskemu darovemu. Tako pripovedujejo o nekem angleškem vojvodi, ki je valed neke zaobljube vsako leto prinašal bogat dar, da bi si od nebes izprosil zdravja svojemu nesrečnemu sinu, kateremu se je zmesala pamet. Ne govorim o izredni letini duhovniškega in škofovskega jubileja, ko se je stekalo ob papeževih nogah po štirideset milijonov."

"Kaj pa izdatki?" je vprašal Pierre.

"Saj sem Vam že dejal, da znašo pravljivo sedem milijonov. Dva milijona lahko računamo za miloščine, ki se plačujejo nekdajšnjim služabnikom papeževe vlade, ker niso hoteli služiti Italiji; omeniti je treba, da se te miloščine vsled naravnega odpadanja od leta do leta zmanjšujejo . . . Računajmo potem okrogel milijon za italijske škofije, milijon za tajništvo in nunciature, milijon za Vatikan. S to postavko mislim pa papež dvojno, vojaško stražo, muzeje, vzdrževanje palače in bazilike. Torej smo pri petih milijonih, kajneda? Računajte še dva za podporo propagande in predvsem za sole, ki jih vedno radiodarovali podpira; zakaj vodi ga prava misel, da je boj in zmaga cerkev pri otrocih, ki postanejo danes ali jutri možje in bodo branili svojo mater cerkev, se se bo znala vlti groza pred grdobnim; načuki stoletja."

"Kaj pa izdatki?" je vprašal Pierre.

"Saj sem Vam že dejal, da znašo pravljivo sedem milijonov. Dva milijona lahko računamo za miloščine, ki se plačujejo nekdajšnjim služabnikom papeževe vlade, ker niso hoteli služiti Italiji; omeniti je treba, da se te miloščine vsled naravnega odpadanja od leta do leta zmanjšujejo . . . Računajmo potem okrogel milijon za italijske škofije, milijon za tajništvo in nunciature, milijon za Vatikan. S to postavko mislim pa papež dvojno, vojaško stražo, muzeje, vzdrževanje palače in bazilike. Torej smo pri petih milijonih, kajneda? Računajte še dva za podporo propagande in predvsem za sole, ki jih vedno radiodarovali podpira; zakaj vodi ga prava misel, da je boj in zmaga cerkev pri otrocih, ki postanejo danes ali jutri možje in bodo branili svojo mater cerkev, se se bo znala vlti groza pred grdobnim; načuki stoletja."

"Kaj pa izdatki?" je vprašal Pierre.

"Saj sem Vam že dejal, da znašo pravljivo sedem milijonov. Dva milijona lahko računamo za miloščine, ki se plačujejo nekdajšnjim služabnikom papeževe vlade, ker niso hoteli služiti Italiji; omeniti je treba, da se te miloščine vsled naravnega odpadanja od leta do leta zmanjšujejo . . . Računajmo potem okrogel milijon za italijske škofije, milijon za tajništvo in nunciature, milijon za Vatikan. S to postavko mislim pa papež dvojno, vojaško stražo, muzeje, vzdrževanje palače in bazilike. Torej smo pri petih milijonih, kajneda? Računajte še dva za podporo propagande in predvsem za sole, ki jih vedno radiodarovali podpira; zakaj vodi ga prava misel, da je boj in zmaga cerkev pri otrocih, ki postanejo danes ali jutri možje in bodo branili svojo mater cerkev, se se bo znala vlti groza pred grdobnim; načuki stoletja."

"Kaj pa izdatki?" je vprašal Pierre.

"Saj sem Vam že dejal, da znašo pravljivo sed

NO. 1332.

Published Weekly at 3638 W. 26th St.

CHICAGO, ILL., JANUARY 19, 1933.

Telephone: Rockwell-2864.

VOL. XXVII.

The Struggle of the Illinois Miners

Entering the tenth month of one of the most bitter struggles in the history of the Illinois coal miners, thousands of members of the Progressive Miners of America in Decatur, Peoria, Springfield, and along the midland territory are continuing the fight against the reactionary forces who challenge the right of the miners to live. Their struggle is not an easy one, but the tenacity with which our people continue the struggle signifies forcefully that the new union has more than empty phrases to offer to the miners.

Could the Lewises, Walkers, Van Bittner, get the miners to fight for them like the miners fight for the Progressive Miners of America? No! The Progressive Miners of America is the inspiring force that gives renewed hope to a down-trodden section of the working class.

Nothing has been left undone by the unscrupulous alliance of the coal bosses, racketeers, gunmen and various branches of governments. They can never kid the miners into the old illusion that we have a classless government in America today. At the present time immigration authorities are roaming the northern and southern parts of the state in company of special agents of the Lewis Indianapolis crew.

Governor Emmerson's quadrennial report to the 58th General Assembly of Illinois reveals the absolute admission that it was he that got the operators and the fakers to sign a "contract" forcing a

drastic pay reduction from the already meager earnings of the miners. The Governor of the state, chairman of several big banks going out of office, adhered loyally to his class by aiding the notorious coal operators who have organized murderers against members of the Progressive Miners of America. The multitudes of politically weak workers pitted against the powerful financial interests who dominated the Springfield government, was indeed a pitiful sight to witness. The miners fought heroically but little were they conscious of the fact that their most powerful instrumentality, political action, was undeveloped and ineffective. These are matters that workers, and particularly coal miners should derive positive and valuable education from.

Many of our members place hope on the incoming administration. This illusion will also be short lived. They will have an opportunity to view the same stacked cards dealt only by a different personage. That is all. The editor of the Progressive Miner will stake his dilapidated trunk and twenty good books against a state relief bean that this prediction will be firmly confirmed before the end of 1933. Irrespective of the humanitarian labels of the new state executive, his party program and continued accentuation of the present economic crisis will compel him to adhere to the rich powers who elect him.

Under the terror and hunger meance our fellow-workers

THE WAY TO INFLATE IS TO INFLATE

Versions differ as to the extent of the federal government's deficit, but all agree that it is large and will be larger until new revenue is found.

The Democrats talk about introducing bills at the present short session of congress to levy new taxes, income or sales, to balance the budget. It would be easier to balance by taxation if the new taxes were levied now so that they could go into operation at once. Each month of delay will make it harder. But it now seems probable that nothing along this line will be done at the present session except to talk about it.

There is one way in which the budget could be balanced without levying any new taxes on either the poor or the rich, and it would accomplish some other good results besides balancing the budget.

Suppose the amount required to balance the budget is a billion and a half dollars. The country could easily stand an inflation of that much or more. Let the government print a billion and a half dollars of paper money, making it full legal tender for all debts, private and public. The bill could provide for that much and no more, thus avoiding any possibility of overinflation.

The budget would be balanced. The government would have a billion and a half dollars to pay out in the ordinary course of business or for relief purposes without borrowing it or getting it by taxation. Price levels would be restored to some extent and the tendency of

have continued the fight without hesitation. The Progressive Miners Relief Committee is now distributing greater amounts of relief to strikers. Relief income is steadily on the increase with greater succor from working class organizations nationally.

The solidarity of the striking coal miners after ten months of bitter struggles instead of fading is increasing by the addition of 600 miners of the Du Quoin Majestic mine in the fight against the Peabody Coal Company.

Support of the strikers remains as ever the most important duty of every member of the Women's Auxiliary and the Progressive Miners of America. The American labor movement should continue to aid the fighting strikers. Every little effort, every affair, every cash or clothing collection is a means by which relief will be steadily poured to the strikers. Hunger must never be permitted to affect one single member of the strikers or their families. The whole apparatus of the Progressive Miners of America is geared to that end.

The every day struggle of the strikers remains the burning problem of every working member, every unemployed member and the whole progressive labor movement. Together we continue the struggle. Together we shall reap the fruit of victory.

—The Progressive Miner.

Bigotry

By William Allen Ward

Bigotry

Rides the ass

Of ignorance

The muddy road of intolerance

Leading through the morass

Of hatred.

Some day we shall have the brotherhood of man on earth. But it will not come until the people have stopped voting for the capitalist system.

Detroit Activities

The English Section of Branch 114 held its meeting January 12. Twenty-nine members were present. One new member was initiated and then elected as director of our future plays. We have thirty-four members in good standing and about fifteen members in arrears with their dues. Three members have transferred to the English Section No. 115.

Estok Merton and Stoyan Merton were elected delegates to the Michigan State Convention to be held in Lansing January 28 and 29. Estok Merton will also be the principal speaker at the Bohemian branch where an English Section of twenty-seven members will be organized, on January 21, 1933. Our branch was invited to attend and every member is urged to go.

Norman Thomas will be in Detroit, at the City College, January 31 and February 1-2-3. Oscar Ameringer will also be in Detroit at 69 Erskine on January 23, 1933.

The official Socialist vote in the State of Michigan was 39,100. This is the largest Socialist vote ever cast here.

The state executive committee reported that four new branches were organized recently in Detroit, Shelby and Muskegon.

The Young People Soc. League which have been urging us to quit the English Section of JSF, have decided it was best for us to remain as we are. They have been in existence in Michigan for fourteen months and have thirteen branches.

Petitions are being circulated by the Socialists in Detroit to place our candidates on the ballot for School Inspectors in the coming election. The candidates are Comrades Francis King and Meta Riesman. Do your duty and get at least one blank filled. Our quota is 1,000 signatures and the required amount is 11,000.

Andrew Green Jr., Detroit, Mich.

LAUGH IT OFF

Americans are supposed to have a keen sense of humor, but they haven't. If they had, they would laugh the capitalist system out of existence.

They would have gone hilariously to the ballot box on election day and unanimously voted it out of existence amid universal laughter.

Incongruity is the essence of humor. What could be more incongruous than poverty in the midst of plenty?

Bursting bins of grain, oversupplies of fruit, farmers broke, fruit raisers letting their fruit rot on the ground, children in the cities suffering for grain and fruit. Is that not ridiculous?

Millions going without what they need, plenty of work to do to supply their needs, millions out of work. Did you ever hear of anything more absurd than that?

If Americans really had a sense of humor they surely would laugh such a system out of existence.

No Excuse

College Lad (arrested for speeding): "But, your honor, I am a college boy."

Judge: "Ignorance doesn't excuse anybody."

There is little new. Say any wise thing and you will be accused of plagiarism, for most wise things have been said many times.

THE KEY TO BETTER TIMES

The Capitalist World

When capitalism has passed into history as a hated memory these last four years will be written down as the apex of its insanity. Consider the situation. Vast natural resources, tremendous production power, millions willing to work yet idle; on the other hand, resources lying unused, production power paralyzed, and millions of workers cold and hungry. At the top of society are the fat owners of industry who cannot use it and will not permit the millions of workers to use it.

What happens? Many large cities have their Hooverville villages of shanties, hunger and rags. Men, women and children beg in the streets. Breadlines lengthen, homes and

farms are sold at auction, and the alms bag becomes the national emblem. "Share-work" brings the working masses down to a dull level of share-poverty. Human beings gather in little colonies to exchange labor for labor and eke out a precarious existence. The nation is transformed into a national poor farm. The masses who cling to a slender ledge of economic security divide with relatives to prevent more widespread.

This is but a poor sketch of the grim realities as the old year passes into history. The complete story will not be told till the historian himself is freed from the coercion that our ruling classes invoke against those who would tell the truth.—T. N. L.

SEARCHLIGHT

by
DONALD
J.
LOTRICH

voice is not felt as it is in Milwaukee. King Kale has all to say about refusing to give the young people of Chicago that to which they are rightfully entitled, an education. It might be well for the teachers, principals and students to remember his one fact at the next election. It will not hurt them to know who stood up for adequate educational facilities by taking the example of Milwaukee's Socialists.

Some of our Socialists ridicule the Technocrats because, while they have pointed out the sickness and the cure of capitalism, they have failed to specify how the remedy was to be applied. If for no other reason than obtaining worldwide publicity for a program, which is similar to Socialism, the Technocrats have done a good piece of work. Everywhere, in magazines, books, newspapers, etc., the people are reading and wondering at the new tricks uncovered by Technocracy. For us it is not new. It is new only for the great mass of people and when they can reconcile the theories of Technocracy to that of Socialism we must realize that the whole thing will swing greatly in our favor.

The A B C of Socialism, a booklet in Slovene, prepared by Comrade Ivan Molek, has been published by the Jugoslav Socialist Federation. It is quite a handy thing containing all the primary details, answers and questions about Capitalism and Socialism. We recommend it highly to our people. Price 15 cents.

We have just learned that the State convention of the Socialist Party of Illinois scheduled for Jan. 21 has been postponed until a later date. Let this notice serve as information to all who planned on attending.

Share That Job

If you don't believe the revolution is just around the corner just ask any Republican postmaster and be convinced.

It's funny, ain't it, because the Democratic postmasters soon-to-be see nothing but prosperity around the same corner.

By the way, since job-staggering is the disorder of the day, why not Roosevelt appoint two postmasters for each postoffice? This would not only make two jobs grow where one grew before, but in addition reduce the number of disappointed Democrats by one in each town.

Come to think about it, if job-staggering is such a good thing for the common or wage-beetle variety, why wouldn't it be a good thing all around? So why not two presidents, two vice-presidents, two cabinet members for each cabinet post, two senators and two congressmen for each one we had before? The latter functionaries pair most of the time anyhow. So why not let 'em come in pairs in the first place?

The big idea behind the staggered job is that two men earning \$30 between them will spend more than one man earning \$30 all by his lonesome, which reminds me—Old Mother Hubbard went to the cupboard.

To get her poor dog a bone. But when she got there the cupboard was bare. So she bought another cupboard. And poor doggie got his bone.

—The American Guardian.